

Bemærkninger til lovforslaget

Indledning

1. Formålet med nærværende lovforslag er at muliggøre Danmarks ratifikation af den anden valgfri protokol til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, der sigter mod afskaffelse af dødsstraf.

Med henblik herpå vil det være nødvendigt at gennemføre visse ændringer dels i lov om tillæg til borgerlig straffelov angående forræderi og anden landsskadelig virksomhed (straffelovstillægget), dels i lov om straf for krigsforbrydelser.

Lovforslagets baggrund

2. Dødsstraf (»livsstraf«) og spørgsmålet om afskaffelse heraf har ved flere lejligheder været drøftet i internationale organisationer, som Danmark er medlem af, i første række FN, Europarådet og Konferencen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (CSCE).

3. Dødsstrafspørgsmålets behandling i *De Forenede Nationer (FN)* har ført til, at der i FN-konventionen af 16. december 1966 om borgerlige og politiske rettigheder er indsat en bestemmelse, artikel 6, der indeholder en række begrænsninger for anvendelsen af dødsstraf. Således fastsættes det i denne bestemmelse bl.a., at ingen vilkårligt må berøves livet, at dødsstraf kun må idømmes for de groveste forbrydelser, at dødsstraf ikke må anvendes i henhold til lovgivning med tilbagevirkende kraft, at dødsstraf ikke må idømmes for forbrydelser begået af personer under 18 år, og at dødsstraf ikke må fuldbyrdes over for gravide kvinder.

Endvidere har FN's 44. Generalforsamling den 15. december 1989 vedtaget en valgfri tillægsprotokol til konventionen om afskaffelse af dødsstraf (anden valgfri protokol). Ved denne protokol forpligter de deltagende stater sig til ikke at anvende dødsstraf. Forbehold tillades dog for anvendelse af dødsstraf i krigstid for yderst alvorlige forbrydelser af militær art begået i krigstid.

Danmark har den 6. januar 1972 ratificeret FN-konventionen om borgerlige og politiske rettigheder og den 13. februar 1990 undertegnet, men endnu ik-

ke ratificeret, den hertil knyttede anden valgfri protokol. Ved vedtagelsen af nærværende lovforslag indhentes i henhold til grundlovens § 19 Folketingets samtykke til, at Danmark ratificerer denne tillægsprotokol.

Europarådets drøftelser af spørgsmålet om dødsstraf resulterede den 28. april 1983 i vedtagelsen af den 6. tillægsprotokol til den europæiske menneskerettighedskonvention vedrørende afskaffelse af dødsstraf bortset fra handlinger begået i krigstid. 6. tillægsprotokol, der trådte i kraft den 1. marts 1985, var pr. 1. juli 1993 ratificeret af 20 af Europarådets medlemslande, herunder Danmark.

Spørgsmålet har som nævnt tillige været drøftet under *Konferencen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (CSCE)* og især under mødet om den menneskelige dimension (CHD) i København i juni 1990. I det på Københavnsrådet vedtagne slutdokument indgår således en henvisning såvel til den ovennævnte valgfri protokol som til den 6. tillægsprotokol til den europæiske menneskerettighedskonvention.

Endelig kan det nævnes, at det i statuten for den internationale ad hoc-domstol til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien – vedtaget af FN's Sikkerhedsråd ved resolution 827 (1993) af 25. maj 1993 – er fastsat, at dødsstraf ikke vil kunne idømmes. Fra dansk side har man lagt stor vægt på denne begrænsning i de mulige sanktioner for disse forbrydelser.

Den valgfri tillægsprotokol

4. På basis af en resolution vedtaget af FN's Generalforsamling i 1982 blev det overladt til FN's Underkommission vedrørende forebyggelse af diskrimination og beskyttelse af mindretal at foretage udarbejdelsen af den valgfri tillægsprotokol om afskaffelse af dødsstraf. Gennem årene har Danmark aktivt støttet bestræbelserne for tillægsprotokollens udarbejdelse og var bl.a. medforslagsstiller til resolutionsforslag om denne sag både i FN's Menneskerettighedskommission og i FN's Generalforsamling.

Tillægsprotokollen blev vedtaget af FN's Generalforsamling den 15. december 1989 med 59 stemmer